

Krigsoversikt 21/6 til 28/6.

Tyskerne har hatt mange svarte uker, men den svarteste av alle er sikkerligen den som er ute med Cherbourgs fall, russernes sommeroffensiv i Finland samt på midtfronten. Hver for seg har disse begivenheter vært av overveldende betydning, men det er samtidig innlysende at det er de koordinerte planer som Churchill tidligere har bebudet, som er kommet til utførelse. Og dette er bare begynnelsen - fortssettelsen vil følge slag i slag, til den endelige slutt: Tysklars betingelsesløse kapitulasjon. Den ting er nå soleklar. På den 20. dag for landgangen i Normandie måtte restene av Hitlers 4 divisjoner overgi seg på nåde og nåde til de amerikanske styrker som på en helt ut glimrende måte førte kampen på Cherbourg-halvøya, drev tyskerne fra den ene stilling etter den andre inntil de all mest måtte søke inn i selve festningen Cherbourg, låste dørene og låstet nølene på sjøen. Men dette var ikke nok. De ble drevet ut av huler og betongkjell så de tilslutt stod med ryggen til sjøen - der hundrevis av allierte krigsskip sget for at ingen levende sjel slapp den veien. Garnisonens sjef, generallitnant von Slieden, som truet sine soldater med døden om de overga seg, måtte sammen med sjøforsvarets sjef, kontreadmiral Hennecke, overgi seg til den amerikanske kommandant. Utviklingen forøvrig på fronten i Normandie har vært preget av usædvanlig harde kamper, men de allierte har hele tiden hatt og beholdt initiativet og tyskerne har ikke maktet å føre fram tilstrekkelig med reserver til å møte de allierte press. Britiske og kanadiske tropper har i området ved Caen bunnert 4 tyske panserdivisjoner og dermed hindret tyskerne i å komme sine nedstøtte soldater som kjempet en håpløs kamp over Cherbourg-halvøya til unnsetning. Utvidelsen av bruheaden har den hele tid gått tilfredsstillende og er idag fullstendig trygget med erobringen av Cherbourg hvor de allierte har fått en havn som tilfredsstillende ethvert k Forsyninger kan nå komme direkte fra Amerika uten å bli omlastet i England. All kraft blir nå satt inn for en framrykning inn i landet. De seneste meldinger går ut på at britiske tropper har slått en kile inn i de tyske stillinger mellom Caen og Tilly hvor der nå raser voldsomme kamper. Flere byer er erobret og framgangsfortsetter. De alliertes tap på invasionsfronten utgjør vel 40.000 mann. Herav amerikanerne 24.162, Britene 13.572 og kanadierne 2.815. De tyske tap inntil 2 juni anslås til 75.000 mann hvorav 32.000 fanger. Blandt de drept er 5 generaler. Vichys propagandaleder, Henriot, ble myrdet i Paris idag (28/6). De allierte har 12 divisjoner i virksomhet i Normandie. Russerne åpnet sommeroffensiven med et voldsomt angrep på Karelske Nes og brakte straks det finske forsvaret til å bryte sammen. Utviklingen her gikk meget hurtig, og den uinntagelige Mannerheimlinje, som i 1939 utholdt måneders press, ble skutt sønder og sammen på 12 timer. En rekke steder ble erobret. Den viktigste av disse er Vipuri (Viborg). Man ventet Finland etter Vipuris fall ville bli Russland om fred, men forventningene i den retning uteble. Russerne har imidlertid fortsatt sin framrykning og utvidet sitt gjennombrudd i flere retninger. De seneste meldinger går ut på at russerne har erobret Olonets og 40 andre steder mellom Onega og Ladoga. Nord for Onega har russerne rykket 30 km. videre fram. Et stort framstøt forberedes mot Helsinki. På 3 årsdagen for Hitlers angrep på Russland åpnet den røde hær sin sommeroffensiv nr. 2 denne gang på midtfronten. Skredet løsnet over 200 km. bred front. De tyske svarslinjer er falt som grasset for låen, og dere sterkt utbygde bolværk Vitebsk som det viktigste punkt og Sljabin som det særligste, ble begge tatt med storm og tyskerne led store tap. Alene i Vitebsk etterlot de seg 6000 falne. Ved middagstid idag kapitulerte resten av de 5 innesluttete tyske divisjoner. 10.000 tyskere overga seg. Det meldes netopp at Orsja, syd for Vitebsk, er erobret, og at det er gatekamper i Mogilev og Bobruisk. Det ser ut til at tyskerne er ute av stand til å standse russerne framrykning og det bærer for full fart mot Minsk - like ved polskegrensen av 39, og fra Minsk er ikke spranget langt inn i Øst-Preussen. På Kesselfronten beveger seg fortfarande i rask tempo nordover og det synes klart at Kesselfronten ikke kan etablere noen forsvarslinje før i Nord-Italia. Linjen Piza-Rimini, som var tiltenkt som mellomstasjon, må oppgis. Om de alliertes flyaktivitet er det kun å melde at den har overgått alt hva vi tidligere har hørt om. Foruten å gi landtroppene en støtte som allidri før, har aktiviteten vært usædvanlig stor. Berlin hadde sist onsdag (21/6) det kraftigste dagangrep hittil, og de amerikanske fly som deltok fortsatte til sine nyervervede baser i Russland. Etter 2 d stilstand i luftkrigen grunnet dårlig vær, har de allierte fly igjen vært over et vidstrakt område idag. Inatt har tunge bombefly angrepet mål øst for Paris, tre fly angrep krigsinnretninger ved Pas de Calais. Idag har tunge amerikanske bombefly angrepet 3 flyplasser og skiftetomter i Frankrike og mål i Saarbrücken. Av de 32.000 fanger i Normandie er 15.000 tatt under kamper på Cherbourg-halvøya.

HAR KRIGEN GITT OSS NOE VERDIFULLT?

"Noe godt har da krigen bragt oss. Nå er vi enige, det var vi alle før." Denne uttalelse har, særlig i krigens første år, vært meget alminnelig. Krigen har ikke bare fjernet tidligere motsetninger og gjort slutt på nye unødige trette, men den har i det hele trukket fram våre beste egenskaper. Mot, offervilje og varm fedrelandskjærlighet ser vi rundt oss på alle kanter. Dette har gjort at vi, særlig til å begynne med, mente å ha vunnet på vår bitre skjebne, tross alle lidelser. Enkelte mennesker går så langt som til å mene at en krig av og til trenges for å rense opp.

Det er sant at krigen har vist oss en rekke av vårt folks verdifulleste egenskaper. Men er det krigen som har skapt disse egenskaper? Nei. Vi ble ikke helt nye mennesker den dagen tyskerne kom hit. Ingen kan plutselig forandre sin karakter. Det var et frodelig folke slag som viste seg så sterkt i moral, mot og tro. Det samme gjelder f. eks. England. Det folket som viste slik heroisme i 1940, var ikke forberedt på krig.

Her i Norge hadde vi før krigen mange illusjoner. Vi skjønte ikke hva som måtte komme, og vi trodde på vår nøytralitet. Men vi hadde også en sund tro på livet som vi ikke nå skal glemme. ~~Mennesket~~ Mennesket, optimisme og tillit er egenskaper som vi kan være stolte av. Og disse egenskaper var det også som bar oss uskadd gjennom krigens to første, mørke år. Krigsbøkene fra den tiden forteller at ingen annen nasjon hadde vår naive tillit, ingen andre trodde slik på Englands seir. Denne optimisme gjorde det mulig å føre den passive kamp som i krigens første år faktisk ble et forbilledet for hele verden og som satte mot i andre folk.

Nå har krigen vært i 4 år, og vi har lært meget. Vår erfaring er blitt rikere. Vi er blitt ganske andre realister i enkelte retninger. Vi er ikke lenger så naive, men vi er kanskje blitt litt mere kyniske, og vi er blitt mer mistenksomme. Vår blinde tro på framtiden er borte. Vi er blitt krigere. Vi er blitt mindre redde for døden, men også mindre modige på livet.

På Balkan hvor det stadig har vært kriger og revolusjoner, har det til dels vært gjort meget kraftig motstand mot okkupasjonsmakten med våpen. Men allikevel er tilstandene delvis sørgelige dernede. Borgerkrig og uenighet hører framdeles med til billedet i en foruroligende grad. - Tyskland, militært oppdret som det er, kan nok føre krig; men historien viser at det allri kunne ført vår passive kamp.

Vi bør huske på dette av og til når vi kritiserer forholdene i Norge før krigen. "Vi vil ikke tilbake til tiden før 9. april med partistyre, på strid og streiker", sier enkelte mennesker. Det er nok sant at vårt samfund hadde sine feil som vi må prøve og komme bort fra når vi på nytt skal begynne å bygge istedenfor å ødelegge. Men vi må være klar over at vi har verdier å forsvare fra førkrigstiden som vi ikke har råd til å miste. Vi må allri glemme at Norge før krigen stort sett var et godt land å leve i. Vi ville vel nødig byttet med de fleste andre. Våre gamle idealer har ikke mistet sin verdi. Med vår optimisme og tro på verden var vi rikere dengang enn nå. Vi levde i et land hvor det gikk an å være menneske, hvor humanismen var sterk. Og den tiden var ikke dårligere for oss enn at den klarte å skape de menneskene som idag kjemper så tappert for Norges sak.

Det er også en annen ting vi skal huske. Når det går fram i verden blir man blåsyde optimister og tror alt er mulig; og da går det fram. Optimister tar nok ofte feil, men han har det godt og han får utrettet det utrolige. I motgangstider mister man tilliten og alt går galt fordi troen mangler. Og pessimisme og den desillusjonerte tar også feil av verden.

Vi skal huske det. Verden er ikke så svart som den ser ut av og til i mørke stunder. Det er vrangbilledet vi nå ser, og dette vrengebilledet må ikke bli bestemmende for vårt menneskesyn. Mister vi troen så klarer vi ikke å bygge opp en ny verden. La oss derfor allri glemme våre "naive" idealer fra førkrigstiden. Det er de som skal bære oss fram.

MATFORSYNINGER.

Klipp av et hefte utgitt av Den Allierte Overkommando. Når kamper finner sted, vil det sivile forsyningsapparat komme i ulage. Etter hv som fienden trekker seg tilbake, vil han kanskje forsøke å ødelegge alle matforsyninger, selv avlinger på marken. Dere bør huske at våre tropper ikke samtidig kan bekjempe fienden og understøtte dere.

Derfor må dere på forhånd gjøre hva dere kan for å beskytte matlagre - hindre fienden i å bruke eller ødelegge dem. Ved å redde matlagre vil dere hjelpe dere selv over den kritiske perioden da kampene foregår og tilbake til mere normale forhold. Det er av største viktighet at dere med en gang begynner å legge tilside matvarer som ikke tar skade ved lagring, for denne kritiske perioden som kan vare fra en uke til en måned. Den Allierte Overkommando vet at det er vanskelig å legge matvarer tilside av deres magre rasjoner, men det må gjøres.

De av dere som har mere mat enn andre, eller lettere for å få tak i den, må hjelpe sine landsmenn. Det er deres soleklare plikt, for friheten vil komme alle til de De som er bedre stillet, må hjelpe dem som ikke er så heldige.

Alle matvareforhandlere må hjelpe til ved å legge tilside lagre av varer som ikke tar skade ved lagring. Tyskerne og quislingene kan ikke da ødelegge og ta alt som finnes.

Bønder må være forberedt på å redde buskaper ved å slippe den i skog eller fjell. Dette er instruksjonene:

- Begynn med en gang å gjemme et reservelager av matvarer for din familie. Gjør det omhyggelig.
- Lag en liste over alle lagre i distriktet - tyske medregnet.
- Gjør deg opp en mening om hvordan du kan forhindre at disse lagre blir ødelagt av fienden.
- Følg alle rasjoneringsforskrifter som blir utferdiget av gode, norske tillitsmenn, representanter for Den Norske Regjering eller dine allierte.

NOEN ORD TIL KVINNER OG BARN.

Krigen går verst utover kvinner og barn og framfor alt mødre. I mer enn fire år har dere norske mødre lovet å stadig engstelse. Dere har vært bekymret over de utilatrelige rasjoner, over barnas helse og utdanning under de vanskelige forhold som dere har levet under.

Vi forstår hva dere har gått igjennom.

Et siste krav vil bli stillet dere når de allierte går iland i Norge. Hvis kamper finner sted i deres distrikt, vil dere leve i engstelse for deres barnes sikkerhet.

Vår forvissning om at vi som er deres venner, vil gjøre vårt ytterste for å spare dere og deres pårørende. Men vi skal drive tyskerne ut av Norge, og for å gjøre det må vi slåss. Dere må derfor være forberedt på å gå med deres barn til et så sikkert sted som mulig. Gjør alt hva dere kan for å holde barna i nærheten av dere, og la dem ikke streife omkring for å se hva som foregår. Ikke forlang å være med din mann hvis han synes han må begi seg til andre steder, enten for å unnsnippe fra tyskerne eller for å hjelpe de allierte. Dere må være hos barna, for barna er Norges framtid.

Kvinner uten barn, dere må være forberedt på å hjelpe mødrene og gamle og syke. Vær klar til å gi all den hjelp dere kan.

Dere barn som er gamle nok til å vite at Norges framtid står på spill, må forberede dere på å forholde dere slik som deres foresatte krever det av dere. Adlyd dine foreldre. Bli ikke fristet til av nysgjerrighet eller eventyrlyst å gå for å se på kampene. Ikke rør ukjente gjenstander du finner. Vær rolig, modig og lydig. På den måten vil du gjøre dit beste for Norge, og husk at Norge trenger dere i framtiden.

Det understrekes at heftet bare er ment som en hovedveiledning. Dere skal få nøyaktige instruksjoner av Den Allierte Overkommando gjennom den britiske og amerikanske kringkasting og i flyveblad som vil bli sluppet ned av vårt flyvåpen.

Vær rolig, tillitsfull og forberedt. Din patriotisme og dine forberedelser vil påskynde seieren.

HVORFOR JEG ER MEDLEM AV NS.

Idag retter vår medarbeider spørsmålet til den aktverdige og staute kampfelle H. Petersen: Walderhaug, populært kalt "Hempen".

"Ja, De kan spørre De, unge mann. Men at jeg er medlem av NS er likeså naturlig som at vann renner unna bakke. Da krigen kom og jeg så hvilken veldig slagkraft de tyske tropper hadde, var jeg straks klar over at tyskerne ville vinne denne krigen. Følgelig gjorde jeg et litet underslag - nei, over sla mener jeg, over situasjonen og fant snart ut at NS ville bli det parti som fikk makten. Det gjalt derfor å bli blandt de første medlemmer, så var man sikret å godt utkomme for resten av livet. Min sønn Karsten, gikk straks fullt og helt inn for oppgavene og tjente ganske godt. Men De vet han har jo et nokså stort behov, så det strakk ikke alltid til. Men "Kakka" har alltid vist en egen evne til å tjene penger, ja mange ganger får står selv ikke jeg hvor han får pengene fra. - Denne evne har han ganske sikkert arvet fra meg. - Så han kan takke sitt medlemskap i NS for sine inntekter idag. Ja, så har vi Boreken, hele byens Boreken, den mest populære, unge mann for tiden. Se bare, Idag sitter han bl. a. som kinodirektør, og jeg må si det, selv om det er om min egen sønn, at bedre mann til stillingen har ikke byen hatt. Tenk bare på hans kunstneriske anlegg, og sceneblod det har han i årene. Det har alltid vært hans høyeste ønske å få kom til scenen, og hvem vet, kanskje vi om ikke lenge får se ham i norsk film. De skjønner at som kinodirektør kan han helt gratis studere alle filmskuespillere og lære mange triks som kan komme godt med senere". "Og De selv da, herr Walderhaug, De har sikkert også en eller annen stor oppgave som ligger og venter på Dem". "Ja, De kan så si", svarer herr Walderhaug, og fortsetter: "Jeg har jo så sager drevet med "kunster" og har lært livet å kjenne både ute og inne, nei, ut og hjemme, mener jeg. Og min livserfaring vil nok engang komme godt med. Det er så mange som har ledd til meg i disse årene. Men bare vent til krigen er over, den vidunderlige føreren vår, Vidkun Quisling, sitter mektig ved roret, da skal jeg vise disse byens besteborgere at jeg ikke er å spøke med". "De er altså sikker på at Tyskland vinner krigen", spør vår medarbeider. "Ja, det er soleklart, det må jo enhver tysk forstå. Husk bare det nye våpnet som de har satt inn og i re kommer siden, var trygg. Engelskmennene skal bli bombet sønder og sammen, hv eneste by skal jevnes med jorden og vi skal få hevn for alle bombetektene over tyske byer", sier herr Walderhaug, og hans ellers så milde, klare øyne lyner av hellig vrede. Vår medarbeider retter nu i allfortrolighet følgende spørsmål til herr Walderhaug: "Hvordan stiller De Dem hvis de allierte vinner krigen?" "Jeg skal betro Dem en ting, unge mann, men dette får De altså ikke skrive, at jeg har ikke noe imot kongen og de andre karene, forstår De. Der er mange bra folk blant jøssingene, og jeg kjenner jo personlig flere av disse guttane som er rei over, så når jeg bare får snakke t med Dem forteller jeg bare at det var ikke så vårlig ment dette medlemskapet mit i NS. Jeg ville bare ha moren jeg, sier jeg, og den biter De på, det er jeg sikker på", og nu glimter det humoristisk i de trofaste øynene hans, og med et vennskapelig dunk i siden til vår medarbeider, "hemper" han avgårde alt imens han stadig smur seg, ler og slynger ut noen uforståelige gloser. Og vår medarbeider følger ham med øynene der han går, et hjert fint menneske, et reall stykke mannfolk - en virkelig kampfelle. -----

KAMPEN MOT ANGIVERNE.

Vi fortsetter klappjeken på angivere og med stadig nye resultater. Vi kan idag offentliggjøre navnet på en meget farlig angiver, nemlig med Alf Riise, Buholmen. Han var for en tid tilbake innlagt på Psykiatrisk Klinik, så hans mentale tilstand kan det ikke være svært bevent med. Riise er ca. 35 år, omtrent 1,75 m. høy, litt fyldig, Ansiktsfargen rødbrun og øynene store og litt dørsk. Han vanker meget på kafeor og gir seg ut for å være god jøssing. Riise er en av angiveren Rolf Dahls mest intime medarbeidere. Vi advarer derfor folk på det instendigste mot angiveren Alf Riise og ber enhver være behjelpelig med at dette blir kjent av flest mulig.

Vis Rundskue til dine venner og de du stoler på, men vær forsiktig så ikke bladet kommer i hendene på nasister eller tyskere.

GUD BEVARE KONGEN OG VÅRT DYREBARE FÆDRELAND!